

VERGADERING "CULTURELE INDUSTRIËN"
RAAD VOOR CULTUUR, RAAD VOOR DE KUNSTEN,
RAAD VOOR VOLKSONTWIKKELING EN CULTUURSPREIDING

DEFINITIEF VERSLAG INFORMATIEVERGADERING
DONDERDAG 2 DECEMBER 2004

Plaats: Boudewijngebouw, kamer 4E02

Beginuur: 10 uur

AANWEZIG:

DE BAERE Bart, voorzitter Raad voor Cultuur
BOUSSET Sigrid, ondervoorzitter Raad voor Cultuur
BUCQUOYE Moniek, lid Raad voor Cultuur, lid Raad voor de Kunsten
DE BRAEKELEER Jan, lid Raad voor Cultuur, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
DE SMET Chantal, lid Raad voor de Kunsten, lid Raad voor Cultuur
DE VOS Hugo, lid Raad voor Cultuur, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
GORIS Anjes, lid Raad voor Cultuur, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
NEYRINCK Jorijn, lid Raad voor Cultuur
PRICE Michel, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
PUYPE Geert, lid Raad voor Cultuur, ondervoorzitter Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
RISPENS Jan, lid Raad voor de Kunsten
TEUCHIES Hilde, lid Raad voor de Kunsten
THIELEMANS Johan, voorzitter Raad voor de Kunsten
VAN DIJCK Leen, lid Raad voor de Kunsten
VAN GEYSTELEN Adinda, lid Raad voor de Kunsten
VAN BORM Julien, lid Raad voor Cultuur, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
VERMASSEN Jan, lid Raad voor de Kunsten
VERSCHUEREN Luk, lid Raad voor Cultuur
VAN RIET Iris, secretaris Raad voor Cultuur en de Raad voor de Kunsten
BUSSCHE Christine, secretaris Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
PAEME Isabel, notuliste

Afgevaardigde van de administratie Cultuur:

VAN RILLAER Jos, directeur-generaal
VAN DER HERTEN Bart, directeur cel beleidsvoorbereiding
JOLLING Peter, medewerker cel beleidsvoorbereiding

AFWEZIG MET KENNISGEVING:

ALLEGAERT Patrick, lid Raad voor Cultuur, lid Raad voor de Kunsten
 BAETEN Herman, lid Raad voor Cultuur, lid Raad voor de Kunsten
 DE MEESTER Kathleen, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
 DOUCET Bart, lid Raad voor Cultuur
 BEVERNAGE Rik, lid Raad voor de Kunsten
 DE GRUYSE Piet, lid Raad voor de Kunsten, lid Raad voor Cultuur
 FRANS Eddy, lid Raad voor Cultuur, lid Raad voor Volksontwikkeling en
 Cultuurspreiding
 GIELEN Daniëlle, lid Raad voor de Kunsten
 HERMAN Frank, lid Raad voor Cultuur
 LOOSVELDT Frank, lid Raad voor de Kunsten
 NOTTE Johan, lid Raad voor Cultuur
 MATEUSEN Gi, lid Raad voor Cultuur
 PEETERS Bruno, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
 PLATTEAU Marleen, lid Raad voor Cultuur, lid Raad voor Volksontwikkeling en
 Cultuurspreiding
 VAN DEYCK Lucienne, lid Raad voor de Kunsten
 VAN HEDDEGEM Joannes, lid Raad voor Cultuur
 SUPPLY Wim, lid Raad voor de Kunsten
 SWINNEN Johan, lid Raad voor Cultuur
 THIELEMANS Leen, lid Raad voor Cultuur
 VANDEKELDER Ingrid, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
 VANDEKERCHOVE Véronique, lid Raad voor de Kunsten
 VAN HOUTVEN Gilbert, afdelingshoofd afdeling Volksontwikkeling en
 Bibliotheekwerk

AFWEZIG ZONDER KENNISGEVING:

BENCHELABI Hasina, lid Raad voor Cultuur
 BUEKENHOUT Paul, lid Raad voor de Kunsten
 DE BELDER Steven¹, lid Raad voor de Kunsten
 DE BRANDT Hilde, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
 DECLERCK Bart, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
 DE DROOGH Luc, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
 DE MEULDER Koenraad, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
 DE VOS Ida, lid Raad voor de Kunsten
 DE WEERDT Ann, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
 FLOUR Joke, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
 GEHRE Gunter, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
 HOUTEKEETE Anne-Marie, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
 LAGAE Johan, lid Raad voor de Kunsten
 LAMBRECHT Luk², lid Raad voor de Kunsten
 LEVER Leen, lid Raad voor de Kunsten
 LUYTEN Anna, lid Raad voor de Kunsten
 MORRENS Jacques, lid Raad voor de Kunsten
 PAS Johan, lid Raad voor de Kunsten
 PEETERS Bruno, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
 PEETERS Chris, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
 PELCKMANS Gustaaf, lid Raad voor de Kunsten

¹ ontslagnemend lid

² ontslagnemend lid

PINXTEN Rik, lid Raad voor Cultuur
POLIS Harold, lid Raad voor Cultuur, lid Raad voor de Kunsten
ROELANDT Els, lid Raad voor de Kunsten
SCHATTEMAN Ann, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
SCHEPERS Edmond, lid Raad voor Cultuur
STALPAERT Christel, lid Raad voor de Kunsten
STEENKISTE Luc, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
THIELEMANS Steven, lid Raad voor de Kunsten
VAN AEL Kristel, lid Raad voor de Kunsten
VANDENZAVEL Greet, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
VANDERHULST Leen, lid Raad voor Cultuur
VAN DER AA Diane, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
VAN DER ELST Elisabeth, lid Raad voor de Kunsten
VAN HOORICK Paul, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
VAN LENT Eugeen, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
VANREUSEL Bart, lid Raad voor Cultuur
VAN STEENLANDT Bea, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
VAN TROOSTENBERGHE Edwin, lid Raad voor Volksontwikkeling en
Cultuurspreiding
VANTYGHEM Peter, lid Raad voor Cultuur
VAN VAERENBERGH Jan, lid Raad voor Cultuur
VANWING Tom, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
VERHEYEN Martine, lid Raad voor Cultuur
VERMEERSCH Christine, lid Raad voor Volksontwikkeling en Cultuurspreiding
WOUTERS Steven, lid Raad voor Cultuur

De vergadering wordt voorgezeten door Bart De Baere, voorzitter van de Raad voor Cultuur. Hij dankt de administratie voor de bereidheid om toelichting te geven over de beleidsvoorbereiding m.b.t. de culturele industrieën. Op die manier worden de adviesraden tijdig betrokken en grondig geïnformeerd.

1) TOELICHTING ROL CEL VOOR CULTUURBELEID DOOR BART VAN DER HERTEN

De Cel voor Cultuurbeleid behoort tot het directoraat-generaal van de administratie cultuur en heeft een beleidsvoorbereidende en beleidsevaluerende opdracht.

In het kader van het Beter Bestuurlijk Beleid zal er een ministerie voor Cultuur, Jeugd en Sport (en eventueel media) zijn. Daarbij zal een grotere principiële scheiding gecreëerd worden tussen beleidsuitvoering en beleidsvoorbereiding.

Binnen de cel wordt elk beleidsveld door iemand opgevolgd, daarnaast worden ook de transversale domeinen (cultuur-onderwijs, cultuur-toerisme, minderhedenproblematiek,...) opgevolgd.

De Cel voor Cultuurbeleid wil een knooppuntfunctie uitbouwen door rond bepaalde vraagstukken expertise te mobiliseren.

De aandachtspunten waar de Cel voor Cultuurbeleid momenteel de meest intensieve werking rond ontplooit zijn:

- diversiteitsbeleid
- beeldende kunst
- culturele industrieën
- cultureel erfgoed

Vanaf 1 december 2004 werd een reorganisatie doorgevoerd binnen het directoraat-generaal. De Cel voor Cultuurbeleid, de Cel Buitenlands Beleid en het Informatiesteunpunt werden samengevoegd in een nieuwe entiteit: de cel Beleidsvoorbereiding.

2) CULTURELE INDUSTRIEËN (UITEENZETTING DOOR PETER JOLLING)

a) Werkproces

Dit voorjaar werd een visiegroep opgestart die als taak kreeg in een drietal vergaderingen een basistekst verder uit te diepen. De visiegroep werd zo breed mogelijk samengesteld, met zowel vertegenwoordigers uit de culturele sector, als uit de mode - en designwereld. Na twee vergaderingen was er duidelijk nood aan specifieke sectorale gesprekken om dieper op het thema te kunnen ingaan.

Het thema wordt, ook op internationaal niveau, telkens geïnitieerd vanuit een cultuurdepartement, anders wordt de nadruk teveel gelegd op het economische aspect.

b) Inhoud

Op de eerste plaats moet een algemeen beleidsmatig kader ontwikkeld worden: Wat zijn culturele industrieën? Wat nemen we er in op?

De gesubsidieerde sector moet apart gehouden worden van de culturele industrieën, de bedoeling is om naast de huidige beleidsvelden een nieuw beleidsveld te creëren. De culturele industrieën moeten beschouwd worden als partner in het spreiden van culturele content.

GESUSIDIEERDE SECTOR

CULTURELE INDUSTRIEËN

Industrieel reproduceerbaar

Video, dvd,
boeken, muziekindustrie
(niet lijfelijk aanwezig)

Life-entertainment

Podiumgebeuren,
musical, commercieel
theater
Mode, design (Eng.
Crafts)

Opmerking: er is wel vervlechting met de gesubsidieerde sector (vb. popgroep met gesubsidieerde muzikanten)

De visiegroep heeft een aantal aandachtspunten vooropgesteld:

1. De administratie cultuur 'trekt' de culturele industrieën, maar er is wel interdepartementaal overleg met de administratie Economie. (bijvoorbeeld rond tewerkstelling)
2. Binnen het onderwijsbeleid is er nood aan aandacht voor het marktgegeven. Nu zijn de kunst -en designopleidingen te weinig gericht op de markt.
3. Er moet rekening gehouden worden met de specifiek stedelijke context van de culturele industrieën.
4. De sterke internationale context: de EU-onderhandelingen, de UNESCO-conventie rond culturele diversiteit,... zullen invloed hebben op Vlaams niveau.
5. Digitalisering en opkomst van nieuwe media.
6. De scope moet breed gehouden worden (export, promotie, distributie zijn belangrijke aspecten,...)

Het eerste objectief is het afwerken van de basistekst. (wordt eind december aan de minister bezorgd)

Van belang is dat er nog nood is aan onderzoek. We moeten opletten op de valkuil dat er enkel vanuit de muziekindustrie onderzoek gevoerd wordt. Niet enkel aan de muziek, maar ook aan de filmindustrie, mode, design, eetcultuur moet aandacht besteed worden. De vragen gaan veel verder dan de vragen van de muziekindustrie alleen. Daarin zou de overheid een rol kunnen spelen.

Economische ondersteuningsmaatregelen kunnen ook een nuttige invloed hebben op de cultuursector in Vlaanderen.

Er is nood aan inzicht: wat is de relatie tot buitenlandse grote groepen, tewerkstelling, vorming, de ontwikkelingslanden?

De vraag wordt gesteld of men in andere landen al verder staat dan in Vlaanderen.

In Nederland staat men nog niet verder, maar in Rotterdam is er wel een leerstoel rond creatieve industrie (opm: er is nog discussie welke term best moet gebruikt worden: creatieve industrie of culturele industrie) Ook in Nederland werd dit geïnitieerd vanuit het cultuurdepartement. De staatssecretarissen van Cultuur en Economische zaken zijn nu van dezelfde partij dus kan dit ook opgepikt worden op regeringsniveau. Ook in termen van economische ontwikkeling is cultuur een waarde op zich.

In Zweden staat men wel al verder, daar werd een agentschap voor de muziekindustrie opgericht: dit agentschap gaat na hoe de Zweedse muziek zich kan waarmaken in het buitenland. Die kennis wordt aangeboden aan muzikanten en managers. Zweden is op die manier de derde belangrijkste exporteur van muziek geworden.

Een andere organisatie is 'Food from Sweden' zij voeren een beleid rond typisch Zweedse producten.

Van belang is ook dat steden zich inspireren op culturele industrieën.
(bijvoorbeeld: hoe kan Amsterdam zich positioneren als creatieve stad?)

Door de leden van de Raden werden een aantal vragen gesteld en opmerkingen gegeven:

- Export Vlaanderen moet betrokken worden in de culturele industrieën.
- Ook het Kunstonderwijs is betrokken partij. Het Kunstonderwijs mag echter geen opleiding worden voor cultureel ondernemerschap.
- De vraag wordt gesteld naar de verhouding tussen de marktsector (niet-gesubsidieerd) en de gesubsidieerde sector.
Zowel op het ambtelijke als op het politieke niveau worden de culturele industrieën een domein van beide ministers. Het moet worden gezien als een nieuw beleidsveld, niet enkel als een verhaal van cultuur alleen, maar waar het cultuurbeleid bijzonder belangrijk is.
De opmerking wordt gegeven dat we de producten die verkoopbaar zijn tot de marktsector mogen rekenen en de producten die risicovoller zijn tot de gesubsidieerde sector. Enerzijds stijgen de kosten in de marktsector sneller dan de overheid kan bijhouden, anderzijds moet ook geïnvesteerd worden in culturele vernieuwing.
Er moet rekening mee gehouden worden dat de grens tussen 'commercieel' en 'risicovol' product sowieso moeilijke te bepalen is. Er is telkens een bepaald risico aan een product verbonden vooraleer er in geïnvesteerd wordt.
- De vraag wordt gesteld hoe die ondersteuning eruit zal zien. Jos Van Rillaer heeft hierbij toelichting over SODEC, een investeringsfonds in Canada, dat hij bezocht met een delegatie waaronder minister Anciaux. Gevolg van het studiebezoek is het de bedoeling van de minister om op heel korte termijn (begin van de legislatuur) een conceptuele basis te vormen, een omgevingsanalyse (mapping) uit te voeren van wat er in Vlaanderen al is en een internationale benchmarking uit te voeren. Er zijn al initiatieven in Vlaanderen die een basis vormen (VIZO, VAF, Reproductiefonds, galeriebeleid, publikatiebeleid...). Die kunnen geoptimaliseerd worden en een strategisch kader creëren.

SODEC is een culturele industriële holding in Québec, die bestaat sinds 1995. Minister Anciaux had tijdens zijn bezoek gesprek met enkele protagonisten van die holding.

In heel korte tijd is dit een belangrijk instrumentarium geworden, waardoor ondermeer het format van cirque du soleil zo sterk ontwikkeld werd.

SODEC werkt met belastingskredieten, die zelf producenten aansturen. De succesfactor ligt in het feit dat cultuur het economisch gebeuren aanstuurt. SODEC valt onder het departement Cultuur en Communicatie, omdat de culturele know-how ervoor nodig is, economie kan nooit het risico van culturele investeringen correct inschatten.

SODEC heeft een aantal belangrijke functies:

- Erkent projecten (fondsfunctie), geeft leningen, subsidies en garanties voor privé-leningen. (sectoraal opgedeeld)
- Ondersteunt export van culturele producten.
- Fungeert als zakenbank: geven leningen waarbij ze participeren in een fonds voor de audio-visuele industrie, waar met privé-kapitaal geïnvesteerd wordt.
- Verantwoordelijk voor cultureel patrimonium in Montréal.

Op welke manier kan dit een voorbeeld vormen voor Vlaanderen? Momenteel zit het proces nog in een conceptuele fase. Er wordt gezocht naar middelen buiten het cultuurbudget. De Vlaamse regering heeft principieel haar bereidheid uitgesproken. Minister Anciaux heeft de steun van ministers Moerman en Van Mechelen.

Op de eerste plaats moet er pragmatisch bekeken worden wat er in Vlaanderen al is. De polen die er nog niet zijn kunnen opgericht worden en de bestaande kunnen geoptimaliseerd worden. Er moet gesproken worden met Export Vlaanderen, er kan overleg opgebouwd worden, maar zij gaan geen know-how opbouwen rond deze zaken.

Wat kan de rol zijn van de Raden bij het ontwikkelen van beleid ter zake?

De tekst van de visiegroep (de nota zal eind december klaar zijn) kan mee geconcretiseerd worden in gesprekken. De Raden kunnen overwegingen, opmerkingen of vragen formuleren en deze doorgeven aan secretaris Iris Van Riet die deze zal communiceren naar de Cel voor Beleidsvoorbereiding. Op die manier kunnen de Raden mee een rol spelen in het uitbouwen van een strategische visie. Eventueel kan ook Marc Drouin van de delegatie van Québec in Brussel uitgenodigd worden om het Canadees model voor cultuurbeleid toe te lichten.